

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 23. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252802463824/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

INDLEDNING

Flere af disse Bedømmelser og Sammenligninger findes tidligere hos Holberg, bl. a. i Epigrammer fra 1737, men det er uden Tvivl *Montaigne's* store Kapitel *Des Livres*, Om Bøgerne, der har givet ham Lyst og Mod til at udfolde sin subjektive Litteraturkritik. Forrest stiller han da Grotius, hvad der atter vidner om den Aabenbaring, Natur- og Folkeretten havde været for den unge Ludvig Holberg. Saa følger de romerske Forfattere, som er langt vigtigere for ham end de græske, der omtales kort. Blandt de nyere Skribenter kommer først Historikerne. Som Indledning til den moderne Filosofi nævnes de gamle Moral-filosoffer: Cicero, Seneca, Plutark, der saaledes danner Baggrund for Montaigne, Bayle og Leclerc. Tvangløst glider det litterære og livsfilosofiske Essay over i det metafysiske og teologiske. Med en kort Exkurs om Descartes' og Newtons Teorier om Himmellegemernes Bevægelse slutter denne Afdeling.

Efter et Par Sider om praktiske, ulitterære Gøremaal – Kvæstararbejdet og især Godsejervirksomheden – kommer en Skildring, der meget svarer til det første Brevs store Selvportræt. Her er det Holbergs Suk over den begyndende Alderdoms Plager, hans Grunde til ikke at gifte sig, Forsvar mod Bebrejdelser for Angreb paa Præstestand og Universitetet, hans Helbred og Formueforhold.

Var Holberg ræd for, at al denne Snak »om mig selv« skulde kede Læseren? Inden det store Brev er slut, afbryder han to Gange Beretningen om sig selv og sine Studier og indlægger ligesom en Bog i Bogen. Først en *Betænkning over nogle europæiske Folkeslag*. Det var, ogsaa paa Holbergs Tid, en yndet litterær Sport at give Karakteristikker f. Eks. af de europæiske Nationer. Jeg kender ikke noget præcist Forbillede for Holbergs Samling; samme Aar, 1743, udkom i Bruxelles *Essais sur le génie et le caractère des nations*, af François-Ignace d'Espiard. Den sammenligner mange Nationers Særtræk. I de følgende Aartier fremkom paa Tysk, Fransk og En-